

سطح‌بندی شهرستان‌های استان اصفهان از لحاظ زیر ساخت‌های گردشگری ورزشی با استفاده از مدل HDI

ایمان چقاجردی^۱

دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی گردشگری، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

رضا مختاری ملک آبادی

استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۵/۰۷/۱۸

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۰۵/۱۴

چکیده

گردشگری ورزشی نیز بخشی از گردشگری به شمار می‌آید که از تلفیق ورزش و گردشگری به وجود آمده است و با سرعت بالای در حال رشد و تبدیل شدن به صنعتی بزرگ و مستقل است. یکی از مسائل و مشکلات گردشگری در ایران از جمله استان اصفهان، عدم توازن در سازمان فضایی و عدم سلسله مراتب مبتنی بر رابطه تعاملی میان نواحی گردشگری است. سطح بندی زیرساخت‌های گردشگری در نواحی مختلف یک استان و توزیع متعادل زیرساخت‌ها و تعدیل نابرابری در نواحی مختلف، یکی از اقدامات اساسی توسعه گردشگری است. هدف از این پژوهش سطح بندی شهرستان‌های استان اصفهان از لحاظ زیر ساخت‌های گردشگری ورزشی می‌باشد و از مدل HDI برای تحلیل آن استفاده شده است. روش پژوهش توصیفی- تحلیلی می‌باشد جهت جمع‌آوری اطلاعات از آمارنامه استان اصفهان استفاده شده است. نتایج این پژوهش نشان داد که تمامی ۲۴ شهرستان استان اصفهان دارای سطح توسعه یافته‌گی محروم می‌باشد.

واژگان کلیدی: گردشگری ورزشی، زیرساخت‌های ورزشی، سطح بندی، استان اصفهان، مدل HDI

مقدمه

صنعت گردشگری در بسیاری از کشورها نمودی از هویت فرهنگی یک کشور و یکی از منابع مهم کسب در آمد آن کشور است توسعه این صنعت برای کشورهای در حال توسعه که با معضلاتی چون بیکاری، محدودیت منابع انرژی و اقتصاد تک محصولی مواجه هستند از اهمیت ویژه ای برخوردار است (Sabagh, Amiryani, 2000:58). براساس آمار نامه سازمان جهانی گردشگری، بزرگترین سازمان در صنعت گردشگری جهان اکنون بخش صنعت گردشگری، به طور مستقیم یا غیر مستقیم بیش از ۲۰۰ میلیون فرصت شغلی تمام وقت، پاره وقت و فصلی بوجود آورده است. براساس گزارش سالیانه این سازمان در سال ۲۰۱۲ بالغ بر ۱ میلیارد نفر گردشگر در سراسر دنیا از کشوری به کشور دیگر سفر کرده‌اند که یک رکورد بی نظیر بر جای گذاشته است. در سال ۲۰۱۱ این آمار ۱۳۸ میلیون نفر را نشان می‌دهد که این آمار در مقایسه با سال ۲۰۱۰ که تعداد گردشگران ۹۴۰ میلیون نفر و سال ۲۰۰۹ گه تعداد گردشگران ورودی ۸۸۲ میلیون نفر بوده است نشان‌دهنده نرخ رشد ۴/۶ درصد نسبت به سال گذشته است (UNWTO, 2012). صنعت نوین گردشگری ورزشی یکی از اقتصادی‌ترین فعالیت‌ها در فرایند رشد ملی کشورها به ویژه از جهت اشتغال و درآمدزایی و رونق مناطق مختلف تلقی می‌شود. رابطه‌ی متقابل ورزش و گردشگری در دنیا امروز خیلی به هم نزدیک شده است. ورزش و برگزاری رویدادهای ورزشی به رشد گردشگری کمک می‌کند و متقابلاً ورزش هم یکی از فعالیت‌های مهم گردشگران بوده و لذا گردشگری هم باعث رشد ورزش می‌شود. در این میان اثرات مختلف گردشگری ورزشی، به ویژه اثرات ارزشمند اقتصادی آن برای جوامع موضوع مورد علاقه‌ی محققان بسیاری در جهان بوده است و نتایج حاصل از تحقیقات آنها، نقش مؤثری در ایجاد انگیزه در دولتمردان و سیاستگذاران برای تلاش در توسعه گردشگری ورزشی داشته است. سطح بندی نواحی گردشگری معیاری برای تعیین مرکزیت و همچنین تعیین زیرساخت‌های مورد نیاز و تعدیل نابرابری بین نواحی است. در پژوهش‌های گردشگری تا دهه ۱۹۹۰ مطالب اندکی در مورد سطح بندی نواحی گردشگری انتشار یافته است. اما طی چند دهه اخیر محققان به سطح بندی نواحی گردشگری در مقیاس منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی و ناحیه‌ای پرداخته‌اند Shamaei, mosavand, (2011:23-40). هال و همکاران در مقاله‌ای به بررسی عوامل موثر در رویدادهای ورزشی پرداختند و به این نتیجه رسیدند نیز عنوان شده اگر تماشاگران از تسهیلاتی همچون دردسترس بودن و پارکینگ‌ها رضایت داشته باشند، مجدداً در آن رویداد حضور پیدا خواهد کرد گیبسون و همکاران در مقاله‌ای به بررسی رویداد گردشگری ورزشی در شش رویداد در زمان ۱۸ ماه، در مورد متغیر اقتصادی پرداختند و به این نتایج رسیدند که حضور تماشاگران در محل برگزاری، باعث رفاه مالی افراد و ایجاد شغل و تزریق پول در آن جامعه می‌شود (Gibson, 2012:160-170). کنلی و توهی در مقاله‌ای به بررسی اتحاد استراتژیک در گردشگری ورزشی درمورد سازمان ورزش ملی و اپراتورها تور ورزشی پرداختند و به این نتایج رسید که سازمان ورزش می‌تواند نقش مهمی در به حداقل رساندن نتایج گردشگری از رویدادهای مهم بازی و همچنین نشان می‌دهد که در مقیاس کوچکتر، 'پایین به بالا' اتحاد متقابل بخش می‌تواند به حداقل رساندن نتایج گردشگری از رویدادهای مهم ورزشی کمک می‌کند. (Kennelly, Toohey, 2014:255-267) شجاعی و همکاران در مقاله‌ای به برنامه‌ریزی راهبردی گردشگری ورزشی استان مازندران پرداختند و یافتند

که شرایط مساعد آب و هوایی و شرایط حمل و نقل به عنوان با اهمیت ترین و کم اهمیت ترین نقاط قوت و عدم برگزاری مسابقات ورزشی با کیفیت در این استان (Shojaie et all,2013:194-173) اندام و همکاران در مقاله‌ای به بررسی راهکارهای توسعه "گردشگری ورزشی در استان همدان پرداختند و به این نتایج رسیدند که زیرساخت‌ها » با میانگین $3/56 \pm 0/07$ کم اهمیت ترین عامل‌های شناسایی شده از نظر پاسخ دهنده‌گان می‌باشدند (Andam et all,2014:31-44). خطیب زاده و همکاران در مقاله‌ای به بررسی عوامل موثر بر کیفیت خدمات گردشگری ورزشی از دیدگاه گردشگران حاضر در شهرآورده استقلال و پرسپولیس با استفاده از مدل شانک پرداختند و به این نتایج رسیدند هر ۳ متغیر کیفیت دسترسی کیفیت، مجموعه ورزشی و کیفیت مسابقه تاثیر معنا داری بر کیفیت خدمات گردشگری ورزشی دارند تاثیر کیفیت مسابقه بیشتر است و برای بهبود وضعیت گردشگری ورزشی باید به آن‌ها توجه کرد (Khatib Zadeh et all,2014:39-55). مهدی زاده و همکاران در مقاله‌ای به بررسی وضعیت گردشگری ورزشی در شهر مشهد بر اساس تحلیل SWOT پرداختند و به این نتیجه رسیدند از دیدگاه افراد مورد مطالعه، کیفیت اسکان در هتل‌ها مهم ترین نقطه قوت، عدم وجود افراد متخصص در پست‌های مختلف مهم ترین نقطه ضعف، وجود دادوستد و بازار وسیع در مشهد مهمترین فرصت و عدم وجود حامیان مالی ورزشی مهم ترین تهدید در زمینه گردشگری ورزشی در شهر مشهد می‌باشد (Mehdi et all,2014:23-36) خیری در پایان نامه خود به بررسی چالش‌های توسعه‌ی گردشگری ورزشی منطقه آزاد ارس از دیدگاه مدیران و کارشناسان پرداخت و به این نتایج رسید که تاثیر عوامل منابع طبیعی، اطلاع رسانی و ارتباطات، تسهیلات زیرساختی، گردشگری و میراث فرهنگی، خدمات ورزشی و تفریحات سالم و تربیت بدنی بر توسعه‌ی گردشگری ورزشی منطقه آزاد ارس معنی دار است (Khairi Shojaie, 2014:1). شهرستان‌های استان اصفهان نیز با دارا بودن منابع و جاذبه‌های متعدد طبیعی و انسانی می‌تواند باعث توسعه گردشگری ورزشی شود اما با توجه به کمبود زیرساخت‌های گردشگری و زیرساخت‌های ورزشی نتوانسته به طور مناسب توسعه یابد این مسائل باعث گردید تا محققان به سطح‌بندی ۲۴ شهرستان استان اصفهان پردازند.

روش پژوهش توصیفی تحلیلی می‌باشد. به این ترتیب که ابتدا اطلاعات و آمار مورد نیاز در ارتباط با زیرساخت‌های مربوط به گردشگری ورزشی در سطح ۲۴ شهرستان مورد مطالعه جمع آوری گردیده است سپس از طریق مدل **HDI^۱** به سطح‌بندی ۲۴ شهرستان استان اصفهان پرداخته شده است.

گردشگری

مجموعه فعالیت‌های فردی‌افرادی که به مکانی غیرازمکان عادی زندگی خود مسافت وحدائقی یک شب وحداکثیریکسال در آنجا اقامت می‌کنند و هدف از مسافرت آنان گذراندن اوقات فراغت و بغیرازاشتغال و کسب و کار می‌باشد (Ahmadi,.., 2012:8). در مسابقاتی که اتحادیه بین المللی گردشگری برای به دست آوردن یک تعریف جامع از گردشگری گذاشته بود، تعریف زیر از میان تعاریف به دست آمده برگزیده شده، بر طبق این تعریف، گردشگری عبارت از مجموعه تغییرات مکانی انسانها و فعالیت‌هایی است که از آن متنج می‌شوند. این تغییرات خود ناشی از به

^۱Human Development Composite Index

واقعیت پیوستن خواستهایی است که انسان رابه جا بجایی وادار می‌کندو بالقوه در هر شخصی باشد و ضعف متفاوت وجود دارد(Rezvani, 2006:6)

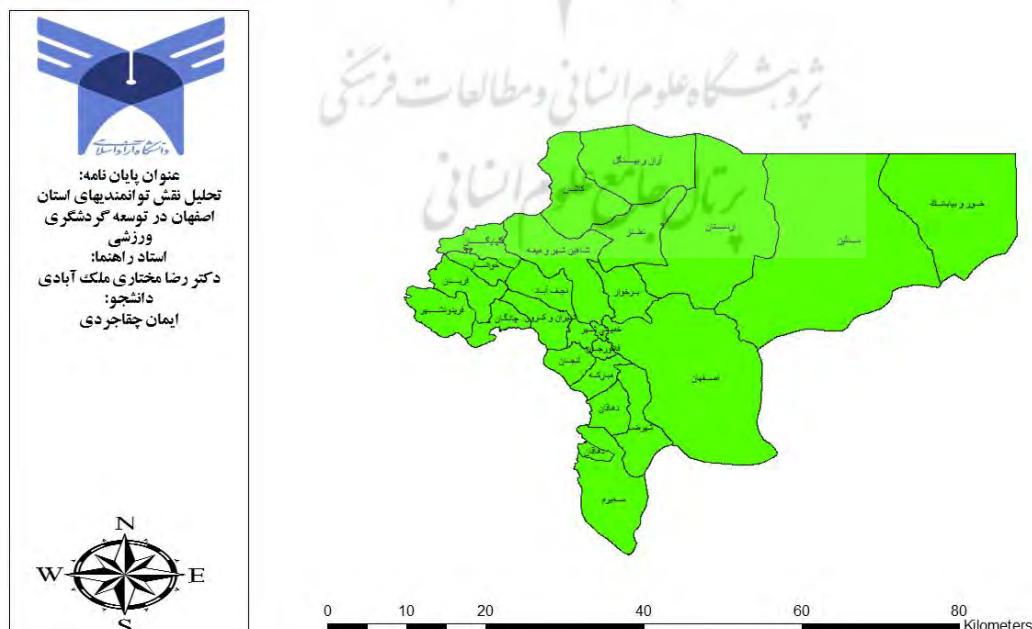
گردشگری ورزشی

گردشگری ورزشی شامل هرگونه سفر از محل اقامت جهت شرکت در یک فعالیت ورزشی تفریحی یا رقابتی، مشاهده ورزشی در سطوح آماتور یا حرفه‌های و یا بازدید و مشاهده یک جاذبه ورزشی می‌باشد(Preuss, 2007:5). سفری تفریحی که در آن افراد برای مشارکت و یا تماسای فعالیت‌های بدنی و یا بزرگداشت جاذبه‌های مرتبط با فعالیت‌های بدنی، به طور موقتی از اجتماع محدوده زندگی خود دور می‌شوند و سفری که به دلایل غیر شغلی برای مشارکت یا مشاهده فعالیت‌های ورزشی به محلی دور از محدوده زندگی روزمره انجام می‌گیرد، Williams (1990:36-54)

قلمرو مکانی تحقیق

استان اصفهان با مساحتی حدود ۱۰۷۰۰۰ کیلومترمربع بین ۳۰ درجه و ۴۵ دقیقه تا ۳۴ درجه و ۳۰ دقیقه عرض شمالی و ۴۹ درجه و ۳۶ دقیقه تا ۵۵ درجه و ۳۰ دقیقه طول شرقی قرار دارد و دارای ۲۴ شهرستان می‌باشد(https://fa.wikipedia.org, 2015) این استان در بخش مرکزی فلات ایران قرار گرفته و از شمال به استان‌های مرکزی و استان سمنان، از جنوب به استان فارس، از شرق به استان‌های یزد و خراسان و از غرب به استان‌های لرستان و چهارمحال و بختیاری، کهکیلویه و بویراحمد محدود می‌شود. در غرب این استان رشته کوه‌های زاگرس با جهت شمال‌غربی - جنوب‌شرقی و در قسمت‌های شرقی و شمالی استان به جز ارتفاعات کرکس سرزمین‌های پست و هموار کویری قرار دارند

(Shafaghi, 2006:21) که در نقشه شماره ۱ موقعیت شهرستان‌های استان اصفهان نشان داده شده است

نقشه شماره ۱ - موقعیت شهرستان‌های استان اصفهان در استان اصفهان

Source: Author

قابلیت‌های گردشگری ورزشی در استان اصفهان

- گردشگری ورزشی رودخانه‌های استان اصفهان

زاینده‌رود شاهرگ حیاتی استان اصفهان، پرآب‌ترین رود فلات مرکزی ایران و مایه حیات فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی استان محسوب می‌گردد. علاوه بر زاینده‌رود، رودخانه‌های دیگری نیز در استان اصفهان جریان دارند که عمدتاً در مناطق کوهستانی جنوب و غرب و شمال غربی این استان واقع‌اند. از جمله می‌توان به رودخانه ماربر اشاره کرد که سرتاسر منطقه پادنا در جبهه شمالی رشته‌کوه دنا را می‌پیماید و سپس با آب‌های جنوبی این رشته‌کوه یکی شده و به صورت رودخانه خرسان نهایتاً به کارون می‌ریزد. همچنین می‌توان از آب کوگان نام برد که در غرب این استان در شهرستان فریدون شهر جریان دارد و یکی از سرشاخه‌های اصلی رودخانه زالکی به شمار می‌رود که این نیز به نوبه خود به رودخانه بزرگ دز می‌پیوندد. در شمال غربی استان هم از رودخانه گلپایگان می‌توان نام برد که پس از سد گلپایگان با آب‌های دیگر یکی شده تشکیل رودخانه قمرود را می‌دهد که به دریاچه نمک می‌ریزد (Baigi, azani, 2010:1-25)

- گردشگری ورزشی کوه‌های استان اصفهان

کوه‌های استان اصفهان، را می‌توان در یک تقسیم‌بندی کلی به ۲ بخش تقسیم کرد: بخشی که از پیشروی رشته‌کوه‌های زاگرس در استان اصفهان پدید آمده است و بخش دیگری که متعلق به رشته‌کوه‌های مرکزی ایران است. در مورد بخش اول می‌توان گفت که در حقیقت مرفوع ترین قسمت رشته‌کوه زاگرس یعنی دنا به شکل یک دیوار طبیعی استان اصفهان را از کهکیلویه و بویراحمد جدا می‌کند. و در مورد بخش دوم می‌توان به کوهستان کرکس اشاره کرد که در این استان واقع است و یکی از معروف‌ترین قله‌های رشته کوه‌های مرکزی ایران است (Foghani, 2009:63)

- گردشگری ورزشی غارهای استان اصفهان

یکی از پدیده‌های جالب کره خاکی وجود حفره‌های زیرزمینی (غارها) و آب‌های جاری در آن است. شناخت این گونه غارها و آب‌ها از نظر نوع، مقدار، جریان، سردی و گرمی از یک طرف و شکل، جنس، ساختمان و بالاخره کوچکی و بزرگی حفره‌ها و دلانهای زیرزمینی ازسوی دیگر علاقمندان زیادی را به خود جلب کرده است (بیگی و اذانی، ۱۳۸۹:۲۹). در استان اصفهان غارهای طبیعی زیادی نیز وجود دارند که بعضی از آنها از جمله زیباترین و مهمترین غارهای ایران به حساب می‌آیند. می‌توان به غار آبی زیبای دنگزلو اشاره کرد که در روستای دنگزلو از روستاهای منطقه پادنا قراردارد. این غار با طول تقریبی ۴۰۰ متر در ارتفاع ۲۴۰۰ متری از سطح دریا و در دامنه ارتفاعات نوول، دارای ۷ تالاب که می‌توان به وسیله قایق از آنها بازدید کرده است. از موارد دیگر می‌توان به غار پریان اشاره کرد که در شرق شهر میمه واقع است. نزدیک به همین منطقه غار آهکی کاهرود در دامنه‌های جنوب غربی کرکس است که با طول ۳۰۰۰ متر بعد از قوری قلعه، دومین غار طویل ایران است (Marefat, 2003:135)

-گ دشگی، ورزشی، سایان‌های استان اصفهان

مساحت قلمرو بیابان در استان اصفهان ۴۰۲۸۰۷۵ هکتار معادل ۴۹/۸ درصد سطح استان گزارش گردیده است. این گستره در شهرستان‌های آران و بیدگل، اردستان، کاشان، نائین، نطنز، خور و بیابانک، برخوار و میمه و بخش‌های ورزنه و جرقویه استان اصفهان واقع گردیده است. بهره‌برداری از قابلیت گردشگری ورزشی تپه‌های ماسه‌ای کویر مرنجاب، کویر حسن آباد، جرقویه و ورزنه در راستان برگزاری تورهای ورزشی کویرنوردی، مسابقات رالی کویر، مسابقات موتورسواری، مسابقات شترسواری، مسابقات مارتن صحراء، اسکی روی ماسه، مسابقات گلایدر و

پاراگلایدر و... قابل ذکر می باشد(20-25) Abtahi, Khosroshahi, 2008:20)

تجزیه و تحلیل داده‌ها

- سطح بندی شهرستان‌های استان اصفهان با استفاده از مدل HDI

مدل شاخص ترکیبی توسعه انسانی (HDI) برنامه عمران سازمان ملل متحد برای اولین بار در سال ۱۹۹۰ برای درجه بندی کشورها از لحاظ توسعه انسانی الگویی را بکار برد که با قائل شدن اهمیت یکسان شاخص‌ها برای سطخ بندی بکار گرفته می‌شود. برنامه عمران سازمان ملل در این مدل از ۳ شاخص امید بزندگی، درصد باسوسادی و درآمد سرانه برای درجه بندی کشورها استفاده نموده است (ziari, 2006:73) شاخص‌های توسعه انسانی میزان برخورداری یا محرومیت مکان‌های مختلف (محله، شهر، منطقه، کشور) از نظر ارتباط با توسعه و بحث توسعه پایدار را بیان می‌کند (Asayesh, Estelaji, 2012:18) جدیدترین الگو HDI و مدل به کار گرفته شده در سطح جهانی می‌باشد که مورد قبول سازمان ملل است زیرا قابلیت گسترش و جایگزینی در فضاهای مورد برنامه‌ریزی با مقیاس‌های مختلف و متنوع را دارد و به راحتی قابل اجرا است (Hosseinzade, 2006:67)

مرحله اول: تشکیل ماتریس داده‌ها (جدول شماره ۱)

جدول شماره یک ماتریس داده‌ها

شهرستان	شاغل	تاسیسات آقایی به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	سازمان چندمنظوره ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	زورخانه به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	بیمه تو میانی به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	بیمه پیشنهادی ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	آران و بیدگل	اردستان	اصفهان	برخوار	بوین و میاندشت	تیران و کران	چادگان	خمامی شهر	خوانسار	خور و بیانک		
پیست استکی به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	پیست استکی به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	امسخره ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	مسال رزمی به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	مائزارکاری به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	زمین تثیس به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	زمین رویار آنده به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	زمین رویار آنده به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	زمین رویار آنده به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	زمین رویار آنده به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	زمین رویار آنده به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	زمین رویار آنده به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	زمین رویار آنده به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	زمین رویار آنده به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	زمین رویار آنده به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	زمین رویار آنده به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	زمین رویار آنده به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	زمین رویار آنده به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر	
۰	۰	۰	۰	۰	۰/۱۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۵۱۳	۰/۲۴۱	۰/۲۴۱	۰/۲۴۱	
۰	۰	۰/۲۴۱	۰/۲۴۱	۰	۰	۰/۴۸۳	۰/۷۲۴	۰	۰/۴۸۳	۰	۰	۰	۰	۱	۰/۴۰۹	۰/۲۰۴	۰/۴۰۹	
۰/۰۰۹	۰/۰۲۷	۰/۱۱۹	۰/۰۰۹	۰/۰۰۹	۰/۰۰۹	۰/۰۲۷	۰/۰۹۶	۰/۰۰۹	۰/۰۱۳	۰/۰۰۸	۰/۰۸۲	۰/۰۸۲	۰	۰/۰۵۵	۰/۰۵۵	۰	۰	
۰	۰	۰/۲۷۵	۰	۰	۰/۳۶۷	۰/۰۹۱	۰	۰	۰/۰۹۱	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰
۰	۰	۰/۹۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰	۰	۰/۱۴۴	۰	۰	۰/۲۸۹	۰/۱۴۴	۰	۰/۱۴۴	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰
۰	۰	۰	۰	۰	۰/۸۸۳	۰	۰	۰	۰/۲۹۴	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰
۰	۰	۰/۰۳۲	۰/۱۹۲	۰	۰	۰/۲۲۴	۰/۰۳۲	۰	۰/۰۳۲	۰/۱۶	۰/۰۳۲	۰/۳۸۵	۰/۰۳۲	۰	۰/۰۹۲۵	۰/۹۲۵	۰/۹۱۶	۰
۰	۰	۰/۳۰۸	۰/۳۰۸	۰	۰	۰/۶۱۶	۰	۰/۳۰۸	۰	۰/۳۰۸	۰	۰/۳۰۸	۰	۱	۰	۰	۰	۰
۰	۰	۰/۵۶۲	۰	۰	۰/۵۶۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰

۱۶۷ سطح‌بندی شهرستان‌های استان اصفهان...

www.esfahansport.ir, www.isfahancht, 2015

جدول شماره ۲ ماتریس بی مقیاس شده

مرحله دوم: محاسبه ماتریس بی مقیاس شده از طریق رابطه زیر (جدول شماره ۲)

$$I_{ij} = \frac{x_{ij} - \text{اندازه واقعی}}{\text{اندازه حداکثر} - x_{ij}}$$

مرحله سوم: محاسبه میانگین حسابی سطرهای ماتریس بی مقیاس شده (جدول شماره ۳)

جدول شماره ۳ میانگین حسابی سطرهای ماتریس بی مقیاس شده

شهرستان	میانگین
آران و بیدگل	۰/۷۸
اردستان	۰/۶۳۹
اصفهان	۰/۷
برخوار	۰/۸
بوین و میوندشت	۰/۷۸۵
تبران و کران	۰/۷۷۱
چادگان	۰/۷۶۴
خمینی شهر	۰/۸۹۲
خوانسار	۰/۵۸۷
خوروبیانک	۰/۶۹۸
دهاقان	۰/۸۶۱
سمیرم	۰/۷۷۸
شاهین شهر و میمه	۰/۷۷۹
شهرضا	۰/۸۴۵
فریدن	۰/۸۴۴
فریدونشهر	۰/۷۲۱
فلاورجان	۰/۸۴۸
کاشان	۰/۸۹
گلپایگان	۰/۸۲۸
لنیجان	۰/۹
مبارکه	۰/۶۶۳
نایین	۰/۵۵۳
نجف آباد	۰/۹۱۴
نظرن	۰/۶۷۲

Source: Research Findings

مرحله چهارم: یافتن شاخص توسعه انسانی برای هر شهرستان از طریق رابطه (جدول شماره ۴)

$$HDI = 1 - I_{ij}$$

HDI جدول شماره ۴ محاسبه

HDI	شهرستان
۰/۲۲	آران و بیدگل
۰/۳۶۱	ارdestan
۰/۳	اصفهان
۰/۲	برخوار
/۲۱۵	بوین و میوندشت
۰/۲۲۹	تیران و کران
۰/۲۳۶	چادگان
۰/۱۰۸	خمینی شهر
۰/۴۱۳	خوانسار
۰/۳۰۲	خوروبیانک
۰/۱۳۹	دهقان
۰/۲۲۲	سمیرم
۰/۲۲۱	شاهین شهر و میمه
۰/۱۵۵	شهرضا
۰/۱۵۶	فریدن
۰/۲۷۹	فریدوشهر
۰/۱۵۲	فلادرجان
۰/۱۱	کاشان
۰/۱۷۲	گلپایگان
۰/۱	لنجهان
۰/۳۳۷	مبارکه
۰/۴۴۷	نایین
۰/۰۸۶	نجف آباد
۰/۳۲۸	نظر

Source: Research Findings

مرحله پنجم: سطح‌بندی شهرستان‌های استان اصفهان (جدول شماره ۵)
با مشخص شدن میزان میزان شاخص ترکیبی انسانی هر یک از مناطق را می‌توان به سه دسته توسعه یافته نیمه توسعه یافته و محروم تقسیم کرد

. اگر مقدار $0/5 < \text{HDI} \leq 0/8$ منطقه دارای سطح توسعه محروم است. اگر $0/8 < \text{HDI} \leq 0/5$ متوسط و اگر $0/5 < \text{HDI} \leq 0/2$ سطح توسعه بالا برخوردار است.

(Hekmatnia, Mousavi, 2006:34)

جدول شماره ۵ سطح‌بندی شهرستان‌های استان اصفهان

سطح توسعه یافته	HDI	شهرستان
محروم	۰/۲۲	آران و بیدگل
محروم	۰/۳۶۱	ارdestan
محروم	۰/۳	اصفهان
محروم	۰/۲	برخوار
محروم	/۲۱۵	بوین و میوندشت
محروم	۰/۲۲۹	تیران و کران
محروم	۰/۲۳۶	چادگان
محروم	۰/۱۰۸	خمینی شهر

محروم	۰/۴۱۳	خوانسار
محروم	۰/۳۰۲	خوروبیابانک
محروم	۰/۱۲۹	دهقان
محروم	۰/۲۲۲	سمیرم
محروم	۰/۲۲۱	شاهین شهر و میمه
محروم	۰/۱۵۵	شهرضا
محروم	۰/۱۵۶	فریدن
محروم	۰/۲۷۹	فریدونشهر
محروم	۰/۱۵۲	فلاورجان
محروم	۰/۱۱	کاشان
محروم	۰/۱۷۲	گلپایگان
محروم	۰/۱	لنجهان
محروم	۰/۳۳۷	مبارکه
محروم	۰/۴۴۷	تاین
محروم	۰/۰۸۶	نجف آباد
محروم	۰/۳۲۸	نظر

Source: Research Findings

نتیجه‌گیری

بیشتر استان‌های ایران از نظر گردشگری از قابلیت‌ها و پتانسیل‌های بیشماری برخوردار است و در صورت شناخت این قابلیت‌ها و استفاده در مسیر صحیح میتواند در زمینه جذب گردشگر داخلی و خارجی موثر واقع شود. استان اصفهان نیز با داشتن جاذبه‌های طبیعی و گردشگری و چشم اندازهای زیبا موقعیت ممتازی برای پیشبرد اهداف گردشگری محسوب میشود. نتایج این پژوهش نشان داد که تمامی شهرستان‌های استان اصفهان دارای سطح توسعه یافته‌گی محروم میباشند. در نهایت به نظر می‌رسد با توجه به اهمیت موضوع گردشگری ورزشی و ضرورت بهره‌گیری از منافع مختلف فردی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی ثابت شده در تحقیقات مختلف، وقت آن رسیده است تا مدیران و مسئولان برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در امور گردشگری و ورزش استان اصفهان بیش از پیش به این حوزه توجه و اهتمام نمایند و با همکاری سازمان‌ها، ادارات و دستگاه‌های ذیربط و تاثیر گذاری همچون استانداری، شهرداری‌ها، سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری، ادارات تربیت‌بدنی و منابع طبیعی در مناطق مختلف، به شناخت و توسعه جاذبه‌های تفریحی و ورزشی و ارتقای زیرساخت‌های لازم دراستان پردازند و گسترش این صنعت را با مدیریت بخشی و منطقه‌ای آن، آغاز نمایند. لازمه این کار آشنایی بیشتر مدیران و مسئولان، شهرستان‌ها با این مقوله و درک اهمیت جذب گردشگران ورزشی و اهمیت میزان رویدادهای مختلف ورزشی در توسعه همه جانبه مناطق خود می‌باشد. در این راستا با توجه به این که استان اصفهان قابلیت‌ها و پتانسیل‌های مختلف گردشگری ورزشی را به صورت طبیعی و مصنوعی دارد، مدیران و برنامه‌ریزان بخش گردشگری و ورزش استان و همچنین پژوهشگران و محققان بایستی اهتمام لازم را در جهت شکل گیری و توسعه این صنعت با برنامه‌ریزی و ایجاد استراتژی‌های مناسب از خود نشان دهند.

پیشنهادها و راهکارها

• توجه بیشتر به شهرستان‌هایی که زیرساخت‌های گردشگری پایین تری دارند

- تلاش برای رساندن تعداد اماکن ورزشی به استاداردهای جهانی برای هر شهرستان
- ساخت اماکن ورزشی با تکنولوژی جدید
- ترمیم و نوسازی امان ورزشی قدیمی غیر فعال
- توجه به به شهرستان‌هایی که زیرساخت‌های ورزشی کمتری دارند و ارائه برنامه زمان بندی برای توسعه آنها
- ارتقاء کیفیت زیرساخت‌های گردشگری و ورزشی موجود برای افزایش رضایت گردشگران ورزشی و جذب بیشتر گردشگر ورزشی
- اختصاص وام‌های بلند مدت برای سازمان‌های خصوصی برای تاسیس اماکن ورزشی
- شناخت نقاط ضعف - قوت - فرصت‌ها و تهدیدهای هر کدام از شهرستان‌های استان
- تشکیل ستاد ویژه گردشگری ورزشی برای هر شهرستان
- تخصیص بودجه جداگانه از بودجه وزارت ورزش برای تاسیس برای ساخت اماکن ورزشی جدید
- تصویب قوانینی برای ملزم نمودن ارگان‌ها و سازمان‌های دولتی به تخصیص درصدی از بودجه خود برای ساخت اماکن ورزشی
- ساخت هتل‌های مناسب و چند ستاره در سطح استان
- ساخت مراکز اقامتی در نزدیکی جاذبه‌های طبیعی ورزشی برای آسایش گردشگران علاقه مند به جاذبه‌های طبیعی ورزشی
- بالا بردن سطح امکانات بهداشتی و درمانی

References

- Abtahi, Seyyed Morteza, Khosroshahi, Mohammad. (2008) the territory of the province's wilderness and ecological characteristics of the underlying, Jrafya Journal of Education, Issue 84, Pages 25-20
- Ahmadi, Fereshteh. (2012), Tourism Management and Sustainable Development, Islamic Azad University of Shiraz
- Andam, Reza, Aghai, Ali, Akbar, Anbarian, Mehrdad, Parsajo, Ali, (1393). "Strategies for the development of sport tourism in the province", Journal of Contemporary Research in Sport Management, Issue 7 pp31-44
- Asayesh, Hamid, Estelaji, Abas. (2012) "Principles and methods of planning area" Tehran, Islamic Azad University Rey, p. 18
- Begay, Hamida, AZani, Mehri. (2010) Sports Tourism Sports helper province, Regional Conference on Tourism, Islamic Azad University of Khomeini Shahr
- Department of Planning, Pzh.hsh and Information Technology, (1393 urban statistics, Page 349
- Foghani Hadi Momeni M ehdi(2009). Mountains of Isfahan VazhyranPublishers press.p216
- Gibson H Kaplanidou,K,Kang,S-(2012) "Small-scale event sport tourism:A case study in sustainable tourism". Sport Management , Review, Volume 15 , issue2 ,pp 160-170
- Hall, J., O Mahony, B., Vieceli, J. (2012) An empirical model of attendancefactors at sport sporting events, International Journal of Hospitality Management29pp: 328-334
- Hekmatnia, Hassan Mousavi, Mir Najaf, (2006) "model in geography with an emphasis on urban and regional planning", modern science publications, printed Yazd, P 34
- Hosseinzade Dalir, Karim (2006) "regional planning", the publisher, Fifth Edition, P 67
<https://fa.wikipedia.org> ,2015
- Khatib Zadeh, Mehdi, Honarvar, Afshar) 2014) "Factors affecting the quality of tourism services from the perspective of sports tourists in the derby Vprspvlys independence", Journal of Sport Management, Volume 6, Issue 1, PP 39-55

- Kheiri Shojaie, Mohammad (2014) "Challenges of Development of Sport Tourism Aras Free Zone administrators and experts", MSc Thesis, University of Tabriz, Page 1
- Kennelly,M.,Toohey,(2014), Strategic alliances in sport tourism:National sport organizations and sport tour operators, Spor tManagement Review, pp: 255-267
- Marefat, Ahmad. (1381), the mountains and caves of Iran, The RosePublishers, 406
- Mehdi Zadeh, Abas., Talebpour, Mehdi Fathi, M. (2014) "A Study on sports tourism in the city of Mashhad on a season of applied research in sport management" in the second year (4), pp. 23-36
- Preuss (2007) Profiling major sport event visitors: the 2002 common wealth. games. Journal of sport tourism.; 12(1): 5-23
- Rezvani, Ali Asghar. (2006) "Jrafya in the tourism industry", Tehran, Payam Noor University Press, p. 6
- Sabagh Kermani, Majid, Amiryani, S. (1379)" The economic impact of tourism in the Islamic Republic of Iran to the use of data analysis and staff, "Journal of Commerce", of course, the fourth number, 16 P 58
- Shafaghi, Sirouse. (2006),jghrafay of printing, Isfahan University Press, p. 21
- Shamaei, Ali, mosavand, J.(1390), "The level of the city of Isfahan in terms of tourism infrastructure by using AHP and" TOPSIS, Journal of Urban and Regional Research, Third Year, No. 10, pp. 23-40
- Shojaie, Vahaid, Tejari Farshid, Soleimani Bahar Hill series, friendship M.) 2013 "(strategic planning exercise Mazandaran tourism, scientific-research quarterly geographical space", Issue 39, PP 173-194
- UNWTO (2012). "Tourism toward 2030/global overview"
- www.esfahansport.ir,(2015)
- Williams D.R; Schreyer R (1990) "The effect of the experience use history on themultidimensional structure of motivations to participate in leisure activities". Journal ofLeisure Research 22, pp. 36-54
- www.isfahancht.ir,(2015)
- Ziari, Keramat Alah (2006) "Regional planning principles and methods" Yazd University Press, Fifth Edition, P 73

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرستال جامع علوم انسانی